

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาในการจัดการศึกษาอย่างมากมาย ซึ่งพอจะแยกเป็นปัญหาใหญ่ ๆ ได้ 2 ประการคือ ปัญหาเกี่ยวกับปริมาณของการศึกษา และปัญหาที่เกี่ยวกับคุณภาพของการศึกษา ปัญหาปริมาณของการศึกษานั้น ได้แก่ ปริมาณการผลิตนักเรียนและนักศึกษาของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ส่วนปัญหาคุณภาพของการศึกษานั้น คือ จะทำอย่างไรจึงจะผลิตนักเรียนนักศึกษาแต่ละระดับให้มีคุณภาพดี ในการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษารวบรวมถึงการพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน คุณภาพครู การจัดระบบบริหาร ตลอดจนการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการเรียนการสอน แต่อย่างไรก็ดีทั้งปริมาณและคุณภาพของการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงควบคู่กันไป จึงจะทำให้การศึกษาสามารถสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้

อนันต์ ศรีโสภา (2522 : 37-45) ได้กล่าวว่าการวัดและการประเมินผลการศึกษา เป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาคคุณภาพของการศึกษา เพราะผลจากการวัดและการประเมินเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครูและนักการศึกษา เพื่อใช้ปรับปรุงวิธีการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน แบบเรียน หลักสูตร การแนะแนว การจัดระบบบริหารของโรงเรียน ตลอดจนปรับปรุงวิธีการเรียนของนักเรียนให้เรียนดูทวียิ่งขึ้น

ในกระบวนการศึกษาซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญพื้นฐานที่สัมพันธ์กัน 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ทางการศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนรู้ และกระบวนการประเมินผล ถ้าขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปย่อมจะทำให้กระบวนการทางการศึกษาไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะการประเมินผลนั้น เป็นกระบวนการที่กระทำเพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะสรุปได้ว่าการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการจัดประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่กระทำไปแล้วนั้น ประสิทธิภาพสำเร็จตามความมุ่งหมายมากน้อยเพียงใดเหมาะสมกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ตามอุดมการณ์หรือไม่ ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามตามที่พึงปรารถนามากน้อย

เพียงใจ และทำนองกลับกันผลที่ได้จากการประเมิน ย่อมจะเป็นเครื่องช่วยพิจารณาปรับปรุงประสิทธิภาพ การเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาปรับปรุงวัตถุประสงค์ ให้อยู่ในแนวทางที่พึงจะปฏิบัติได้สมจริง และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

บรรดาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลทางการศึกษานั้น แบบทดสอบนับว่าเป็นตัวแทนที่ดีที่สุด ในการวัดผลการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่แบบทดสอบที่ใช้คือ แบบทดสอบที่ครูผู้สอนเป็นผู้ จัดทำขึ้นเอง จากการวิจัยของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา (2523 : 9-16) เกี่ยวกับการ ทดสอบในประเทศไทยพบจุดอ่อนในการสอบของไทยว่า ผลการสอบไม่ได้ใช้เป็นข้อมูลเตือนใจครู ให้อ่อนระลึกรถึงการสอนที่ผ่านมาแล้ววาทหรือยัง หรือนำไปเตือนนักเรียนให้แก้ไขตนเองว่าจะเรียน คีขึ้นได้อย่างไรจึงจะถูกต้อง

จากผลงานวิจัยของประกอบ แคล้วปลอดทุกข์ (2503) เรื่อง "การทดสอบคือเครื่อง ช่วยสอน" พบว่าการทดสอบนั้นเป็นเครื่องมือของครูในการดำเนินการสอนไปตามความมุ่งหมาย ถ้าครูตั้งจุดประสงค์ไว้อย่างใดอย่างหนึ่ง และทำการทดสอบปรากฏว่ายังไม่ถึงจุดมุ่งหมาย ครูจะต้อง เปลี่ยนวิธีการสอนใหม่ ปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามความปรารถนา และจากคู่มือประเมินผล การเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของกรมวิชาการ (2521 : 13) ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงระบบการวัดและการประเมินผลจากเดิมมาเป็นหน่วยการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีหน้าที่วัดผล การเรียนของนักเรียนที่ตนสอน นับว่าเป็นผลดีที่ผู้สอนเป็นผู้ออกข้อสอบเองเป็นไปตามหลักการที่ว่าผู้ สอนควรเป็นผู้วัดและประเมินผลเอง ครูผู้สอนจะได้ทราบพัฒนาการในการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และใช้ผลการวัดมาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการวัดและประเมินผลก็คือครู ถ้าครูเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล เกี่ยวกับการสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดผล และการตัดสินผลการเรียนแล้วก็เปรียบได้กับการที่นักธุรกิจมีทุนอยู่อย่างมหาศาล ขึ้นอยู่กับว่าจะนำไปลงทุนให้เกิดประโยชน์หรือไม่ ถ้าไม่นำไปลงทุนก็ในวันแต่ค่าของทุนนั้นจะลดลง ทำนอง เกี่ยวกับการที่ครุมีความรู้ เมื่อไม่นำไปปฏิบัติความรู้เหล่านั้นย่อมสูญเปล่า นับวันก็จะเลือนลางไปทั้งนี้ สิ่งหนึ่งที่จะมีส่วนให้ครูนำไปปฏิบัติหรือไม่ก็คือ ทศนคติของครู ถ้าครุมีทศนคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผล แล้ว ย่อมจะสนใจและไม่ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ พร้อมทั้งนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ ทางการศึกษาอย่างเต็มที่ ถ้าครุมีทศนคติที่ไม่ดีต่อการวัดและการประเมินผลแล้ว ย่อมไม่สนใจแม้แต่

ระเบียบการวัดและประเมินผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดผล และการตัดสินผลการเรียนที่นำไปก็ควยหน้าที่และความจำเป็นบังคับ ดังนั้นผลที่ได้รับก็คือความค้อยคุณภาพของการศึกษา

โรเจอร์ บราวน์ (Roger Brown 1967 : 420) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่า "ทัศนคดีย่อมมีจุดมุ่งหมาย หมายถึงทัศนคติต่อคน ต่อกลุ่ม ต่อชาติ ต่อสิ่งของหรือต่อสิ่งใด ๆ ทัศนคตินี้ทั้งทางค่านบวก (ความชอบ) ไปถึงกลาง ๆ ตลอดจนถึงทางค่านลบ (ความไม่ชอบ)" มูซาเฟอร์ เชอริฟ และแคโรลิน คัมบลิว เชอริฟ (Muzaffer Sherif and Carolyn W. Sherif 1969 : 334) ได้กล่าวว่า "ทัศนคติ ไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด แต่สามารถเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา"

กอร์ดอน คัมบลิว อัลพอร์ท (Gordon W. Allport 1929 cited by Martin Fishbein 1967 : 8) ได้กล่าวว่าทัศนคติหมายถึง สภาพความพร้อมทางค่านจิต ซึ่งเกิดขึ้นโดยประสบการณ์ สภาพความพร้อมเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางและปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ส่วนแอล แอล เทอร์สโตน (L.L. Thurstone 1946 : 39) ได้กล่าวว่า "ทัศนคติเป็นระดับของความมากมายของความรู้สึกในค่านบวกและลบ ที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งของ บุคคล บทความ องค์การ ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้ความรู้สึกสามารถบอกความแตกต่างได้ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย"

ควงเคื่อน พันธมนาวิน (2519 : 170-206) ได้กล่าวโดยสรุปว่า ทัศนคตินี้องค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. ความรู้ความเข้าใจ ความคิด (Cognitive component) เป็นการตอบสนองต่อบุคคล ในลักษณะของการรับรู้อันสืบเนื่องมาจากความคิด ความเชื่อที่มีต่อสิ่งของหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ วินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ ทำให้ทัศนคติที่แสดงออกมาในแนวความคิดว่าอะไรถูก อะไรผิด
2. ความรู้สึก (Affective component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิดความเชื่อ ถ้าบุคคลมีความคิดในแง่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ทัศนคติจะแสดงออกในรูปของความรัก ความโกรธ ความชอบ ความพอใจ ความไม่พอใจ
3. พฤติกรรม (Behavioral component) คือความพร้อมที่จะกระทำอันเป็นผลที่เนื่องมาจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะออกมาในรูปของการประพฤติปฏิบัติ ในทางยอมรับหรือ

ปฏิเสธ เป็นการกระทำที่สามารถสังเกตเห็นได้

ทัศนคติของบุคคลย่อมจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ การศึกษาหรืออบรม หรือประสบการณ์ เป็นต้น

แอลแลน แคมเบลล์และคณะ (Allan Campbell and others 1960) ได้ศึกษาพบว่า บุคคลที่มีอายุมาก จะมีความคงที่ของทัศนคติมากกว่าผู้มีอายุน้อย

แฮร์รี ซี ไทรแอนดิส (Harry C. Triandis 1971: 143) ได้กล่าวว่า "ประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อทัศนคติมาก อาจทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในด้านความคิด ความเข้าใจ ด้านอารมณ์และทำให้พฤติกรรมของบุคคลนั้นเปลี่ยนไป" อาร์ อเบลสัน และ มิลตัน เจ โรเซนเบิร์ก (R. Abelson and Milton J. Rosenberg 1958: 1-13) กล่าวว่าถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ติดหรือไม่ติดต่อสิ่งใด บุคคลนั้นก็จะมีความคิดความเข้าใจในลักษณะดังกล่าว ถ้าได้รับข้อมูลใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ ก็จะทำให้ความคิดความเข้าใจเปลี่ยนไป ท่านองเดียวกับที่ศาล ไอ ฮอฟแลนด์, เออร์วิง แอล แจนนิส และ ฮาโรลด์ เอช เคลลี (Carl I. Hovland, Irving L. Janis and Harold H. Kelly 1967: 12-13) กล่าวถึงประสบการณ์ที่มีผลต่อทัศนคติ เรียกว่า ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ซึ่งมีใจความว่า ทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนได้ ถ้าความคิดเห็นของบุคคลนั้นเปลี่ยนไป และความคิดเห็นนั้นก็เปลี่ยนได้ โดยประสบการณ์อันมีลักษณะเป็นการเสริมแรง ทั้งการที่พอใจและการที่ไม่พอใจ เช่นเดียวกับครูถ้าหากได้รับการเอาใจใส่และขวัญกำลังใจ ไม่ต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อย ๆ ย่อมพึงพอใจและมีทัศนคติที่ติดต่อสิ่งนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาแล้ว จึงพอจะเห็นได้ว่าทัศนคติของครูน่าจะมีบทบาทมากต่อการปฏิบัติของครู ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ ด้วยอันจะทำให้ทัศนคติของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน และเนื่องจากหลักสูตร เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น วิธีสอน ตลอดจนการวัดและการประเมินผล ก็ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขตามไปด้วย ด้วยสาเหตุดังกล่าวอาจทำให้เกิดความคับข้องใจแก่ครูผู้สอน อันเป็นผลให้ทัศนคติของครูต่อการวัดและประเมินผลเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติต่อการประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ ของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษาความสัมพันธ์ของทัศนคติกับเพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน การศึกษาหรืออบรมด้านการวัดผลและระดับชั้นที่สอน อันเป็นแนวทางในการที่นักการศึกษา และผู้บริหารจะนำไปเพื่อ

พิจารณาและปรับปรุงครู เพื่อให้ระบบการวัดและประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาทัศนคติต่อการประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์กับภูมิหลังของครู
คณิตศาสตร์ คือ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และการศึกษาหรืออบรมก่อนการวัดผล
3. จักลาค่าภูมิหลังของครูคณิตศาสตร์ตามขนาดของความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประเมินผล
วิชาคณิตศาสตร์

สมมติฐานของการวิจัย

จากผลการวิจัยของเอ็ม บี ฟรีดแมน (M.B. Freedman 1961 :19-28) ซึ่งได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนที่มีระดับอายุแตกต่างกัน พบว่าทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันอาจจะแตกต่างกัน ถ้าบุคคลอายุต่างกัน ผู้ที่อายุมากจะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ยากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

คาร์ล ไอเวอร์ ฮอฟแลนด์ และ เออร์วิง แอล แจนีส (Carl Iver Hovland and Irving L. Janis 1953: 115-143) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบต่าง ๆ ของบุคคลและการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลนั้นเมื่อได้รับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่พบว่า หญิงจะยอมรับข้อมูลและเปลี่ยนทัศนคติได้ง่ายกว่าชาย

จากผลการศึกษากังกล่าว ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้.-

1. มีความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์กับภูมิหลังของครู
คณิตศาสตร์ คือ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และการศึกษาหรืออบรมก่อนการวัดผล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และการศึกษาหรืออบรมก่อนการวิจัย
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะที่ต่อการประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ของครูคณิตศาสตร์
3. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงตัวแปรบางประการ เช่น ภูมิหลังทางการศึกษา สถานภาพสมรส ขนาดของโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ทักษะ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ หรือท่าทีของครูคณิตศาสตร์ที่มีต่อการวัดและการประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ ในทางที่สอดคล้องหรือขัดแย้ง
2. การประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง กระบวนการวัดผลและประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งพิจารณาเป็น 4 ด้านย่อย ๆ คือ
 - 2.1 ระเบียบการวัดและการประเมินผล
 - 2.2 การสร้างข้อสอบ
 - 2.3 วิธีดำเนินการวัดผล
 - 2.4 การตัดสินผลการเรียน
3. ครูคณิตศาสตร์ หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร

4. ครูคณิตศาสตร์ที่มีอายุต่างกัน หมายถึง ครูคณิตศาสตร์ที่มีอายุอยู่ในช่วงต่างกันดังนี้
 - 4.1 21 - 30 ปี
 - 4.2 31 - 40 ปี
 - 4.3 มากกว่า 40 ปี
5. ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูได้ทำการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษามาต่างกัน ดังนี้
 - 5.1 น้อยกว่า 5 ปี
 - 5.2 5 - 10 ปี
 - 5.3 มากกว่า 10 ปี
6. ระดับชั้นที่สอน หมายถึง ครูคณิตศาสตร์ที่ทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นส่วนใหญ่
7. การศึกษาหรืออบรมค่านิยมการวัดผล หมายถึง การเคยศึกษาหรือเคยผ่านการอบรมค่านิยมการวัดผลมา หรือทั้งไม่เคยศึกษาและไม่เคยผ่านการอบรมค่านิยมการวัดผล

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักบริหารการศึกษา นักวัดผลการศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงคุณภาพของครู ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับสถาบันผลิตครู ในการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้พิจารณาการจักและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อผลิตครูคณิตศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยต่อไป

ศูนย์วิจัยที่สุโขทัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย